

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 1 februari 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående militieombudsmansämbetets förvaltning under år 1944.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diariier, vilka år 1944 förts i nämnda expedition, dels protokoll över militieombudsmannens inspektioner under året, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelar militieombudsmannen Ivar Lamech Wieslander till en början att han åtnjutit semester från och med den 3 till och med den 6 april, från och med den 22 till och med den 27 maj samt från och med den 6 juli till och med den 9 augusti. Jämlikt 17 § första stycket i den för militieombudsmannen gällande instruktionen har militieombudsmansämbetet förestått, under den förstnämnda perioden av militieombudsmannens dåvarande ställföreträdare, numera justitierådet Joel Christer Halvar Lech, och under de senare perioderna av den nuvarande ställföreträdaren, hovrättsrådet Nils Ivan Regner. Med stöd av bestämmelserna i 17 § andra stycket i instruktionen har Wieslander uppdragit åt Regner att under tiden från och med den 10 november till och med den 9 december förrätta de å militieombudsmansämbetet ankommande göromålen med undantag av vissa ärenden. Under sistnämnda tid har Wieslander handlagt följande ärenden, nämligen d.nr 805/1943 angående rätt för militär befälhavare att taga den som dömts till ungdomsfängelse i förvar, d.nr 1064/1943 angående försummelse av auditör i fråga om honom åliggande expeditionsskyldighet, d.nr 1271—1273, 1277, 1293—1296, 1304—1306, 1311, 1923/1943 angående felaktigt förfarande vid handläggning av mål vid krigsrätt m. m., d.nr 145/1944 angående rätt för klagande att till militieombudsmannen lämna upplysningar av hemlig natur, d.nr 524/1944 angående vilken befälhavare det tillkommer att bestämma huruvida den som ålagts arrest utan bevakning

eller vaktarrest skall delta i tjänstgöring eller ej, d.nr 848/1944 angående bestraffning för trafikförseelse i disciplinär ordning samt d.nr 1543/1944 angående rätt för militärpatrull att hejda civila bilar.

Enligt vad i berättelsen härefter omförmäles hava under år 1944 inspektionsresor av militieombudsmannen företagits till Norrbottens, Södermanlands, Hallands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Kronobergs, Kalmar och Västmanlands län, varjämte militieombudsmannen inspekterat vissa truppförband i Stockholm.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen biträts av byråchefen och byråintendenten vid militieombudsmansexpeditionen. För granskningen av vissa kassaförvaltningars räkenskapshandlingar har militieombudsmannen såsom biträde anlitat en intendenturofficer. Vid inspektionen av truppförband ha krigsrättsprotokollen, protokollen angående disciplinära bestraffningar, de militära straffregistren, anteckningsböckerna över meddelade tillrättavisingar, kassaförvaltningarnas räkenskapshandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom marketenterirörelser granskats. Tillika har uppmärksamhet ägnats åt värden av kaser- ner och materiel, åt hygieniska förhållanden, utspisning och omhändert- vandet av de värnpliktigas ransoneringskort samt åt socialvärden. I samband med inspektionerna av truppförband ha även arrestlokalerna besökts.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1944 års lag-
tima riksdag utvisar kvarstodo vid början av år 1944 från år 1943
balanserade ärenden till ett antal av 413

Under år 1944 tillkommo ärenden till följande antal:

enligt allmänna diariet 1 797
enligt diariet över hemliga ärenden 107

Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1944, utgör
alltså 2 317

De ärenden, som tillkommit under år 1944, utgöras av
ärenden inkomna från myndighet 113
klagomål eller framställningar från enskilda 1 253
ärenden uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombuds-
mannen åliggande granskning 521
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m. 17

Summa 1 904.

Av de från år 1943 balanserade 413 ärendena ha 265 utgjorts av klagomål eller framställningar från enskilda samt 126 av ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning m. m. Två ärenden tillhörde gruppen »militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m.» 20 ärenden hade inkommit från myndighet.

Till behandling under år 1944 ha alltså förelegat 133 ärenden, som inkommit från myndighet, 1 518 klagomål eller framställningar från enskilda, 647 ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskningar m. m. samt 19 organisations- och förvaltningsärenden, tillhoppa 2 317 ärenden.

Av dessa ärenden ha	
till annan myndighet hänvisats	19
utan åtgärd avskrivits	102
på grund av återkallelse avskrivits	15
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	1 405
på grund av att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	245
föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd	78
föranlett framställning till Konungen eller till departementschef	20
föranlett annan åtgärd	153
och äro vid 1944 års utgång	
under utredning	153
på militieombudsmannens prövning beroende	127
	<hr/>
	Summa 2 317.

Av hela antalet under år 1944 till behandling föreliggande ärenden (2 317) ha under året slutbehandlats 2 007 medan till följande år balanserats 310.

Av de anhängiggjorda åtalen (därmed jämförliga ärenden) voro vid 1944 års början ännu icke slutligt prövade	27
anhängiggjordes under år 1944	47
	<hr/>
	Summa 74.

Av dessa åtal	
ha under året slutligen avgjorts	53
äro vid årets slut på prövning beroende	21
	<hr/>
	Summa 74. »

Ämbetsberättelsen upptager vidare såsom bilagor:
redogörelse för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder,
redogörelse för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd, samt
redogörelse för vissa framställningar, som av militieombudsmannen gjorts till Konungen m. m.

Vad angår åtalen ha redogörelser lämnats endast för sådana, vilka, såvitt vid ämbetsberättelsens färdigställande varit känt, under året prövats av första domstol.

I avdelningen »vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämför-

lig åtgärd» ha huvudsakligen medtagits sådana ärenden, vilka på grund av de däri föreliggande spörsmålen ansetts ha intresse utöver de enskilda fallen.

Under rubriken »Redogörelse för vissa framställningar till Konungen» redogöres för de åtgärder, som vidtagits i anledning av tre tidigare av militieombudsmannen till Konungen avlåtna skrivelser. Vidare omförmälas av militieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1944 till Konungen avlåtna framställningar, nämligen

den 27 januari angående skyldighet för vederbörande befälhavare eller domstol att, där någon, som innehar körkort, jämlikt strafflagen för krigsmakten ådömts straff för det han varit överlastad av starka drycker, insända underrättelse härom till körkortsregistret;

den 11 april angående förfarandet med spritdrycker, som tagits i beslag i samband med fylleriförseelser m. m.;

den 27 oktober angående tillgodoräknande av tjänstgöringstid som villkor för vapenfri värnpliktigs rätt till hemortslön; samt

den 28 oktober angående förlägningsförhållandena vid ridskolan å Strömsholm.

Därjämte redogöres under sistnämnda avdelning för två av militieombudsmannen under år 1944 till Konungen avgivna yttranden, nämligen

den 19 februari över förslag till ändrade bestämmelser angående domstols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål; samt

den 17 mars över utredning rörande hälsningsplikten för enskilt uppträdande militär personal.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning, icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 1 februari 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Wagnsson*, *Karl Emil Johanson*, *Karl Johan Olsson*, *Ahlkvist*, *Krügel*, *Lodenus* och *Lindblom*;

från andra kammaren: herrar *Olsson* i *Mellerud*, *Björling*, *Lindberg*, *Lindahl* och *Petersson* i *Ersbacken*, fröken *Öberg*, herrar *Ljungqvist* och *Jonsson* i *Skutskär*.